

Socialförvaltningen
Tjänsteskrivelse till Socialnämnden

Datum:
2022-11-22

Diarienummer:
SCN-2022-00355

Handläggare:
Sofia Venemalm, Helene Löwgren

Socialnämndens organisering av arbetet mot prostitution och människohandel för sexuella ändamål

Förslag till beslut

Socialnämnden beslutar

1. **att** uppdra till förvaltningen att tillsätta teamet mot prostitution och människohandel för sexuella ändamål samt,
2. **att** uppdra till förvaltningen att utreda behovet av en mottagning för att ta emot personer som utsätts för prostitution och människohandel för sexuella ändamål samt,
3. **att** godkänna förslaget i enlighet med föredragningen.

Ärendet

Socialförvaltningen har tidigare fått i uppdrag att redogöra för nämndens ansvar, arbete och organisation av arbetet mot prostitution och människohandel för sexuella ändamål. I uppdraget ingick att redogöra för aktuell lagstiftning på området, nationella riktlinjer och ambitioner på området, genomlysas socialnämndens juridiska ansvar för målgrupperna, redovisa hur arbetet bedrivs och är organiserat samt ge förslag på hur arbetet kan utvecklas och ansvarsfördelningen klargöras.

I föreliggande ärende beskrivs förvaltningens förslag på hur arbetet mot prostitution och människohandel kommer att organiseras internt i syfte att förbättra förvaltningens samlade arbete med målgruppen.

Beredning

Ärendet har beretts av enheten för strategiskt stöd tillsammans med andra berörda enheter inom förvaltningen.

Föredragning

Nuläge

Socialförvaltningen

Socialförvaltningen bedriver ett aktivt samarbete i frågor som berör området prostitution och människohandel för sexuella ändamål. Samarbetet sker med berörda verksamheter inom och utanför kommunen.

Sedan 2017 har Uppsala Ungdomsjour en socialarbetare på fältet som arbetar uppsökande bland socialt utsatta EU-medborgare i gatumiljö och deras familjer, med fokus att stötta barnfamiljer att antingen söka uppehållstillstånd eller återvända hem så att barnen ska kunna gå i skola.

Nexus är förvaltningens enhet för den som utsätts eller har blivit utsatt för hot eller våld av sin partner eller före detta partner, av släktingar eller annan närstående. Socialsekreterare på Nexus utreder individens behov och fattar biståndsbeslut om lämpliga insatser. Nexus är öppet för alla som tillhör Uppsala Kommun, oavsett könsidentitet, från 18 år och uppåt. Socialnämndens ansvar för stöd till offer för prostitution, människohandel och sexuell exploatering delas idag mellan Nexus inom Avdelning vuxen och Mottagningsenheten inom Avdelning barn och unga myndighet. Till stöd för arbetet finns regionkoordinatorer mot människohandel och prostitution.

Civila samhället

Socialförvaltningen samverkar med många föreningar och i Uppsala finns det flera aktörer som på olika sätt arbetar med berörda målgrupper och däribland personer utsatta för: våld, människohandel, exploatering, prostitution med mera.

Föreningen Hjälp till behövande bedriver en uppsökande verksamhet för att möta personer som är utsatta för prostitution och människohandel. Vid kännedom om personer utsatta för människohandel och/eller prostitution ska föreningen lotsa dessa vidare till rätt stöd, skydd och hjälp, så som socialtjänsten och polisen.

Diakonistiftelsen Samariterhemmet bedriver Ebbamottagningen som fungerar som en specialiserad mottagning för personer som fått ersättning för sexuella tjänster och prostitution, som skadas sig med sex eller utsatts för människohandel för sexuella ändamål, personer som köper sexuella tjänster eller har andra former av tvångsmässigt sexuellt beteende samt anhöriga som berörs av sexhandel.

Förvaltningens förslag till organisering av arbetet mot prostitution och människohandel för sexuella ändamål

För att åstadkomma en sammanhållen struktur för hur arbetet mot prostitution och människohandel ska bedrivas har förvaltningen tagit fram ett förslag på hur ansvar och roller inom området ska organiseras och därmed tydliggöras.

Teamet mot prostitution och människohandel för sexuella ändamål

Förvaltningen föreslår att ett särskilt team inrättas med fokus på att arbeta med prostitution och människohandel för sexuella ändamål. Teamet föreslås projektsättas i ett år som en pilot för att sedan utvärderas. Detta då förvaltningen i dagsläget inte har någon klar bild av hur många ärenden som kan tänkas vara aktuella för teamet att omhänderta. I likhet med området våld i nära relation finns det ett stort mörkertal som omgärdar personer utsatta för prostitution och människohandel. Förvaltningen föreslår att huvudansvaret för teamet kommer att åligga Nexus och närmare bestämt, enhetschefen på Nexus.

Förslaget innebär att Nexus förstärks med två medarbetare som ska ansvara för att handlägga ärenden från 18 år och uppåt som rör prostitution och människohandel för sexuella ändamål. Nexus föreslås också ansvara för att jobba förebyggande, uppsökande och informationsinriktat i åldrarna 16–21 år. Det kan exempelvis innebära riktat arbete mot skolor och elever för att upplysa och uppmärksamma ungdomars utsatthet och risk för att dras in i sexhandeln genom t. ex. sugardejting och övergrepp som sker på olika sociala plattformar.

Det riktade arbetet mot målgruppen 16–21 år ska ske i samarbete med regionkoordinatorerna mot människohandel och prostitution som i dagsläget utgår från Nexus och arbetar mot hela region mitt. Handläggarna på Nexus ska också samarbeta med förvaltningens råd- och stödinsatser som inom ramen för sitt uppdrag arbetar med ett uppsökande och förebyggande arbete.

För att omhänderta personer som är utsatta för prostitution och människohandel i åldrarna 0–17 år föreslås det tillsättas ytterligare en resurs på BoU myndighet mottagningsenheten för att förstärka nuvarande arbetsgrupp. Med Nexus som huvudansvarig bildar dessa ett team i nära samarbete och med ansvar för:

- BoU myndighet mottagningsenheten är ingången för alla 0–17 år utsatta för prostitution och människohandel för sexuella ändamål.
- Nexus är ingången för alla 18 år och uppåt som är utsatta för prostitution och människohandel för sexuella ändamål.

Uppsala Ungdomsjour föreslås fortsättningsvis tillhandahålla socialarbetare på fältet som arbetar uppsökande bland socialt utsatta EU-medborgare i gatumiljö och deras familjer, med fokus på att stötta barnfamiljer att antingen söka uppehållstillstånd eller återvända hem så att barnen ska kunna gå i skola. Detta är en råd- och stödinsats som erbjuder hjälp till barn och unga. Vid kännedom om att ett barn och/eller ungdom far illa så görs en anmälan till socialförvaltningens mottagningsenhet för barn och unga.

När det gäller personer 18 år och uppåt där det finns en misstanke eller direkt kännedom om att det rör sig om någon form av sexuell exploatering och/eller prostitution ska Nexus kontaktas och ta över ärendet. Alla riktade polisinsatser som rör prostitution och människohandel för sexuella ändamål ska framgent omhändertas av Nexus och regionkoordinatorerna.

Det uppsökande team som idag arbetar mot hemlösa och missbrukare ska när de kommer i kontakt med personer som kan misstänkas vara utsatta för våld, prostitution och människohandel kontakta Nexus och slussa eventuella ärenden dit.

Förvaltningens enhet för strategiskt stöd föreslår samordna och stötta förvaltningens interna likväl som externa som arbetar inom sakområdet.

Utvecklingsbehov

Kompetenshöjande insatser

Området prostitution och människohandel för sexuella ändamål är ett relativt nytt område för socialförvaltningen. Detta tydliggörande av förvaltningens ansvar för prostitution och människohandel för sexuella ändamål innebär att vi behöver erbjuda personal som möter och/eller kan tänkas möta målgruppen kompetenshöjande insatser. Detta för att säkerställa att personer som söker sig till våra verksamheter möts av ett professionellt bemötande.

Mottagning för personer utsatta för prostitution och människohandel för sexuella ändamål

Förvaltningen behöver undersöka och utreda huruvida det finns ett behov av att erbjuda personer utsatta för prostitution och människohandel för sexuella ändamål samtalsstöd. Förvaltningen förordar att en sådan verksamhet inte tar emot köpare av sexuella tjänster. Detta då forskning och beprövad erfarenhet inom området våld i nära relation poängterar att det är olämpligt att inom en och samma verksamhet erbjuda stöd till både offer och förövare.

Då förvaltningen har ett lagstadgat ansvar att omhänderta våldsutövare som uttrycker behov av stöd, råd och hjälp, behöver förvaltningen se över på vilket sätt förvaltningen ska ombesörja detta för personer som köper sexuella tjänster.

Övriga insatser

Förvaltningen behöver inom ramen för projekttiden bilda sig en uppfattning om målgruppen för att kunna sätta in behovsanpassade insatser. Det kan exempelvis handla om att tillsammans med regionen samordna arbetet för att erbjuda stöd utifrån det psykiska måendet, behov av samtalsstöd med mera.

Förvaltningens bedömning

Förvaltningen kan konstatera att det redan i dag görs flera olika insatser för att möta målgruppen men att det saknas en sammanhållen struktur och en tydlighet kring vilken enhet/er som har det huvudsakliga ansvaret för att hålla ihop arbetsområdet.

Förvaltningen föreslår att ett särskilt team inrättas med fokus på att arbeta med prostitution och människohandel för sexuella ändamål. Förslaget innebär att Nexus tillsammans med BoU myndighet mottagningsenheten bildar ett team med ansvar för målgruppen. Detta innebär att Nexus tillsammans med mottagningsenheten får ett uttalat och förstärkt ansvar att ta emot både barn, unga och vuxna som är utsatta för prostitution och människohandel för sexuella ändamål. Vidare ska Nexus tillsammans med regionkoordinatorerna ansvara för riktade informationskampanjer till exempelvis skolor och elever för att fånga upp barn och ungdomar som riskerar att dras in i sexhandel, både som potentiella offer och förövare.

Socialförvaltningen har flera olika uppsökande verksamheter som möter olika målgrupper där det samtidigt kan förekomma en blandad problematik. I fall där den

befintliga uppsökande verksamheten stöter på ärenden där det finns anledning att misstänka att det förekommer prostitution och människohandel för sexuella ändamål ska dessa överlämnas till Nexus. Alla riktade polisiära insatser som rör prostitution och människohandel ska omhändertas av Nexus och regionkoordinatorerna.

Förvaltningens enhet för strategiskt stöd får med detta förslag ett tydligare övergripande ansvar för sakområdet. Prostitution och människohandel för sexuella ändamål är att betrakta som en del av arbetet mot våld i nära relationer. Enheten för strategiskt stöd föreslås samordna arbetet internt men också mellan socialförvaltningen och övriga organisationer verksamma inom sakområdet.

Barnkonsekvensanalys

Det här beslutet påverkar både barn och ungdomar. Bedömningen är att beslutet är bra. Socialnämnden ansvarar för flera verksamheter som på olika sätt möter personer, barn, unga och vuxna, som bor här och/eller vistas här tillfälligt. Arbetet bedrivs både inom förvaltningens myndighetsutövning respektive inom förvaltningens råd- och stödverksamhet samt i samverkan med civilsamhället och berörda myndigheter.

Beslutet är ett led i att säkerställa att personer, däribland barn och ungdomar som utsätts för prostitution och människohandel ska få rätt insatser, i rätt tid och få ett kunskapsorienterat bemötande. Vi vet att barn på olika sätt och i olika utsträckning utsätts för våld, prostitution, människohandel, sexuella övergrepp, våld och kränkningar både på nätet och i andra sammanhang där de vistas. Vi har också kännedom om att barn lever i familjer där den här typen av övergrepp förekommer och riktas mot ett syskon, en förälder eller annan nära anhörig. Det här beslutet är ett sätt att säkerställa att socialnämnden tar sitt lagstadgade ansvar för människor som på olika sätt utsätts för prostitution och människohandel för sexuella ändamål.

Ekonomiska konsekvenser

Förslaget innebär en utökning med tre tjänster under 2023. Kostnaden under 2023 beräknas bli cirka 2 mnkr förutsatt att teamet startar den 1 april 2023. Vid en eventuell permanentning av teamet blir helårskostnaden cirka 2,6 mnkr.

Beslutsunderlag

- Tjänsteskrivelse daterad 2022-11-22.

Socialförvaltningen

Tomas Odin
Förvaltningsdirektör